

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

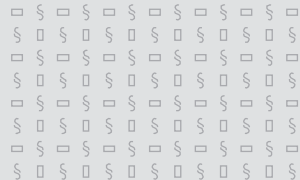
Ochrana spotřebitele Prodej zboží v obchodě

Markéta Selucká

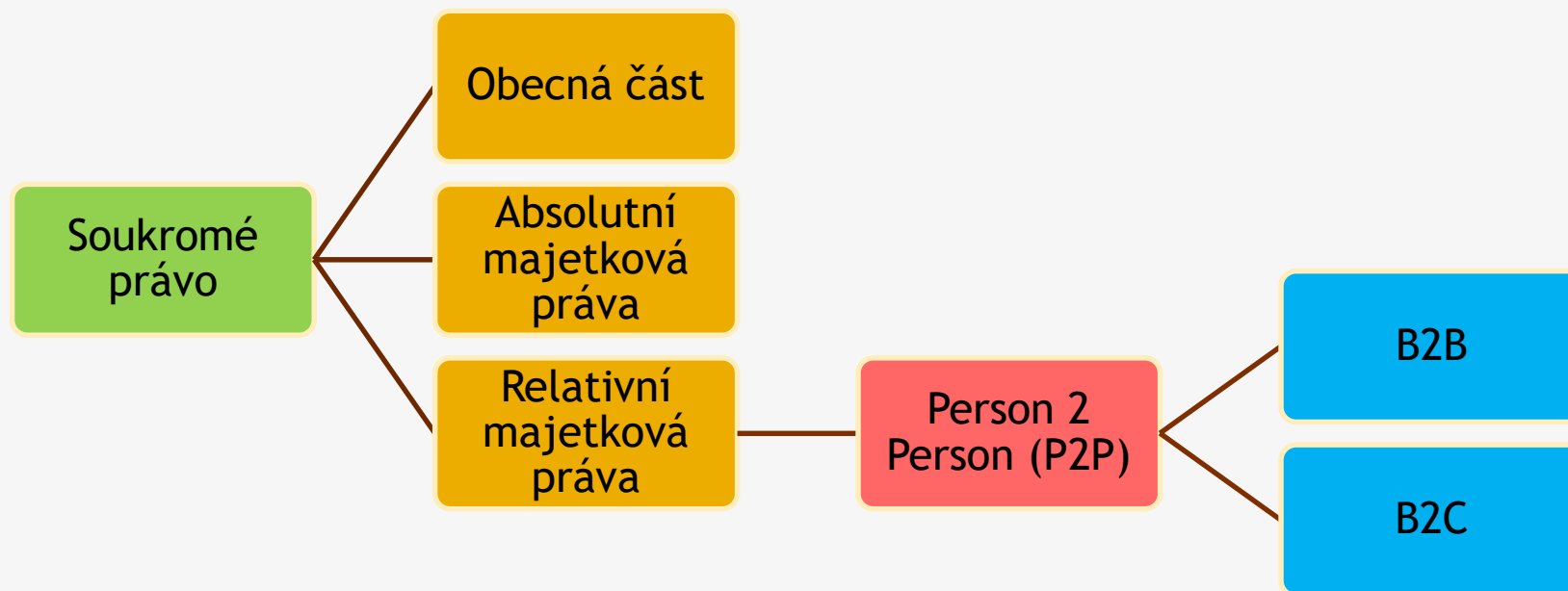

EU a ochrana spotřebitele

- Ochrana zdraví a bezpečnosti spotřebitelů
- Ochrana ekonomických zájmů spotřebitelů
- Ochrana právních zájmů spotřebitelů
- Opatření přijatá v návaznosti na pandemii COVID-19
- <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/47/opatreni-na-ochranu-spotrebitele>

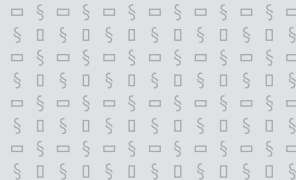
Soukromé právo a pojem „spotřebitel“

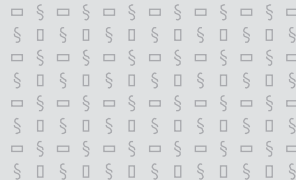
SPOTŘEBITEL

Spotřebitel - Podnikatel

- Fyzická osoba (člověk)
 - C-541 a 524/99 Cape Snc proti Idealservice Srl (C-541/99) a Idealservice MN RE Sas proti OMAI Srl (C-542/99)
- Právní osoba
 - 90/314/EHS Bundesgerichtshof (DE) 16.04.2002, X ZR 17/01
 - Užití i pro podnikatelské účely: C-464/01 Johann Gruber proti Bay Wa AG
 - Právní úkon nečiní běžně: C-361/89 Trestní řízení proti Patrice Di Pinto; [Cour de Cassation (FR) 26. May. 1993 N° de pourvoi: 92-85285 France v. Patrice di Pinto]
 - Neprofesionál: Cour de Cassation (FR) 15. Mar. 2005 N° de pourvoi : 02-13285 Syndicat départemental de contrôle laitier de la Mayenne

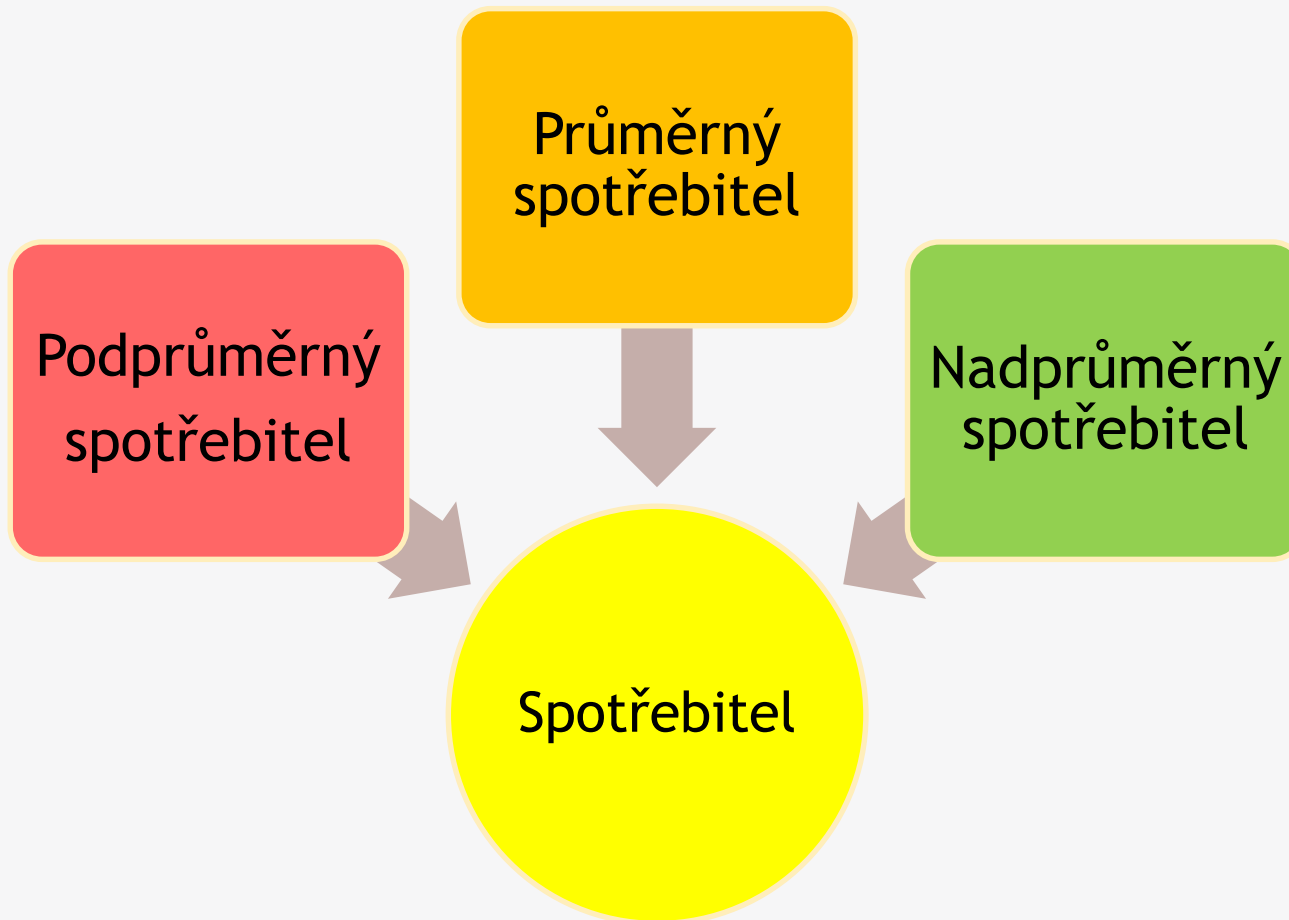
Pojem „spotřebitel“

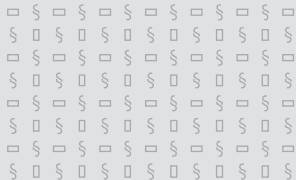
§ 419 OZ

- Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.

Spotřebitel a jeho ochrana

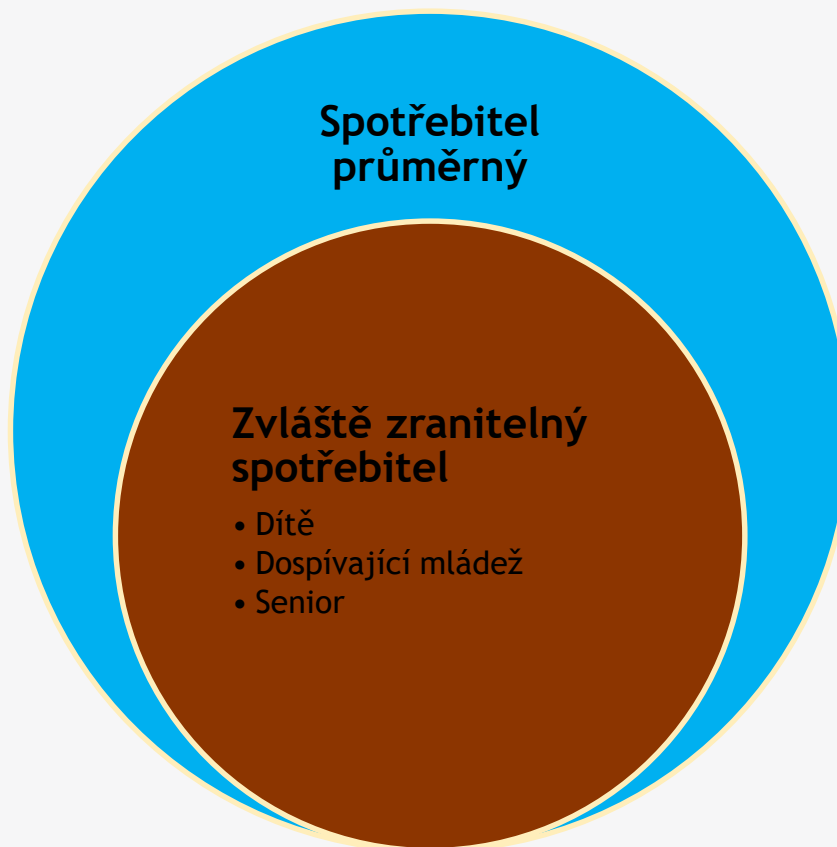

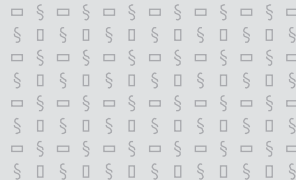
Zvlášť zranitelný spotřebitel

- Obchodní praktika, která může podstatně narušit ekonomické chování určité jednoznačně vymežitelné skupiny spotřebitelů, **kteří jsou z důvodu duševní nebo fyzické slabosti, věku nebo důvěřivosti zvlášť zranitelní takovou praktikou nebo výrobkem nebo službou**, a to způsobem, který prodávající může rozumně očekávat, se hodnotí z hlediska průměrného člena této skupiny; tím nejsou dotčeny běžné a oprávněné reklamní praktiky zveličených prohlášení nebo prohlášení, která nejsou míněna doslovně.

Spotřebitel a zvláště zranitelný spotřebitel

Pojem „podnikatel“

§ 420 OZ

- Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výtěžnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.
- Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.

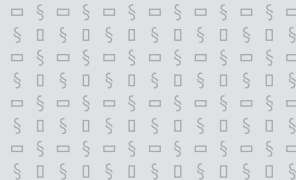

Markéta Selucká

Obecná předsmmluvní informační povinnost

- Jasně a srozumitelně v jazyce ve kterém se uzavírá smlouva - § 1811 odst. 1 OZ
- Culpa in contrahendo - § 1811 odst. 2 OZ

Odchýlení od zákona OZ - OZ 1964

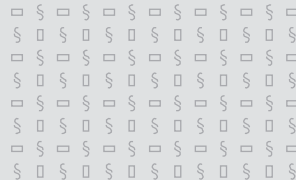
§ 1812 odst. 2 OZ

- K ujednáním odchylovujícím se od ustanovení zákona stanovených k ochraně spotřebitele se nepřihlíží. To platí i v případě, že se spotřebitel vzdá zvláštního práva, které mu zákon poskytuje.

Nepřiměřená ujednání

- § 1813 OZ
- Má se za to, že zakázána jsou ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele. To neplatí pro ujednání o **předmětu plnění** nebo **ceně**, pokud jsou spotřebiteli poskytnuty jasným a srozumitelným způsobem.

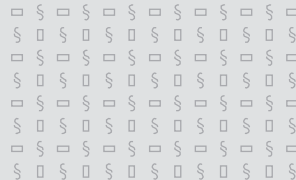
Soud a nepřiměřené ujednání

- Z úřední povinnosti (ESD ze dne 27. 6. 2000, *Océano Grupo Editorial SA proti Rocióovi Muricanovi Quinterovi a ostatním*, C-240/98 až C-244/98) - nemusí se dovolávat
- Nelze omezit prekluzivní lhůtou (srov. ESD ze dne 21. 11. 2002, *Cofidis SA proti Jean-Louisovi Fredoutovi*, C-473/00).
- I v řízení o zrušení rozhodčího nálezu, třebaže se spotřebitel v rozhodčím řízení neplatnosti nedovolal (srov. ESD ze dne 26. 10. 2006, *Elisa María Mostaza Claro proti Centro Móvil Milenium SL*, C-168/05).

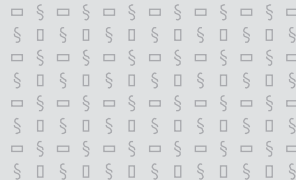
Následek

- § 1815 OZ
- K nepřiměřenému ujednání se **nepřihlíží**, ledaže se jej spotřebitel dovolá.

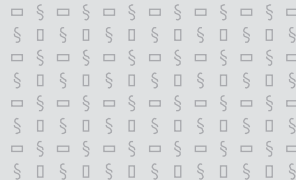
Právní jednání - právní úkon

OZ 1964	OZ
není	Zdánlivá PJ - „nepřihlíží se“
Absolutně neplatný PÚ	Absolutně neplatná PJ
Relativně neplatný PÚ	Relativně neplatná PJ
Odporovatelnost PÚ	Relativní neúčinnost PJ
Odstoupení od smlouvy	není

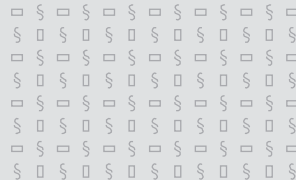
ESD ze dne 4. 6. 2009, *Pannon GSM Zrt. v. Erzsébet Sustikné Győrfi*, C-243/08:

- Článek 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách (zneužívajících klauzulích) ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládán v tom smyslu, že **spotřebitel není zneužívající smluvní klauzulí vázán a že v tomto ohledu není nezbytné, aby tuto klauzuli nejprve úspěšně napadl.**
- Vnitrostátní soud má povinnost posoudit z **úřední povinnosti** zneužívající charakter smluvní klauzule, pokud má k dispozici informace o právním a skutkovém stavu, které jsou pro tyto účely nezbytné. Považuje-li takovouto smluvní klauzuli za zneužívající, **zdrží se jejího použití**, vyjma případu, kdy s tím spotřebitel nesouhlasí. Tuto povinnost má vnitrostátní soud i při ověřování své vlastní místní příslušnosti.

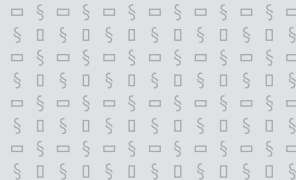
ESD ze dne 14. 6. 2012, Banco Español de Crédito SA proti Joaquínovi Calderónovi Caminovi, C-618/10:

- **1) Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách (zneužívajících klauzulích) ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládána v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, jako je úprava dotčená v původním řízení, která neumožňuje soudu, jemuž je předložen návrh na vydání platebního rozkazu, aby bez námítky podané spotřebitelem posoudil z úřední povinnosti a limine či v jakémkoli jiném stadiu řízení zneužívající charakter klauzule o úrocích z prodlení obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím či poskytovatelem a spotřebitelem, ačkoli má pro tyto účely k dispozici potřebné informace o právním a skutkovém stavu.**

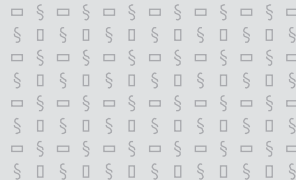
ESD ze dne 14. 6. 2012, Banco Español de Crédito SA proti Joaquínovi Calderónovi Caminovi, C-618/10:

- 2) Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, jako je článek 83 nařízení s mocí zákona 1/2007 o přepracovaném znění obecného zákona o ochraně spotřebitelů a uživatelů a souvisejících zákonů (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) ze dne 16. 11. 2007, jež vnitrostátnímu soudu umožňuje, aby při rozhodnutí o neplatnosti zneužívající klauzule ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem doplnil uvedenou smlouvu tak, že změní obsah této klauzule.

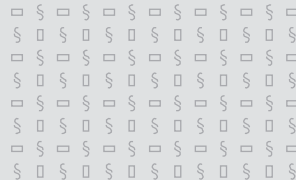
Ve spojených věcech C-154/15, C-307/15 a C-308/15. Naranjo a Martínez v. Cajasur Banco a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA (BBVA)

- Článek 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní judikatuře, která omezuje časové restituční účinky spojené s rozhodnutím o zneužívající povaze, ve smyslu čl. 3 odst. 1 této směrnice, ujednání obsaženého ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem jen na částky, které byly podle takového ujednání bezdůvodně uhrazeny po vyhlášení rozhodnutí, v němž byla soudem určena tato zneužívající povaha.

ESD ze dne 16. 11. 2010, Pohotovost', s. r. o., proti Iveta Korčkovská, C-76/10:

- *Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách (zneužívajících klauzulích) ve spotřebitelských smlouvách ukládá vnitrostátnímu soudu, kterému byl předložen návrh na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu vydaného bez účasti spotřebitele, povinnost posoudit i bez návrhu zneužívající charakter sankce, která je upravena ve smlouvě o úvěru uzavřené poskytovatelem úvěru se spotřebitelem a která byla v tomto nálezu uplatněna, má-li k tomu tento soud k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu a může-li uvedený soud podle vnitrostátních procesních pravidel provést takové posouzení v rámci obdobných řízení na základě vnitrostátního práva.*

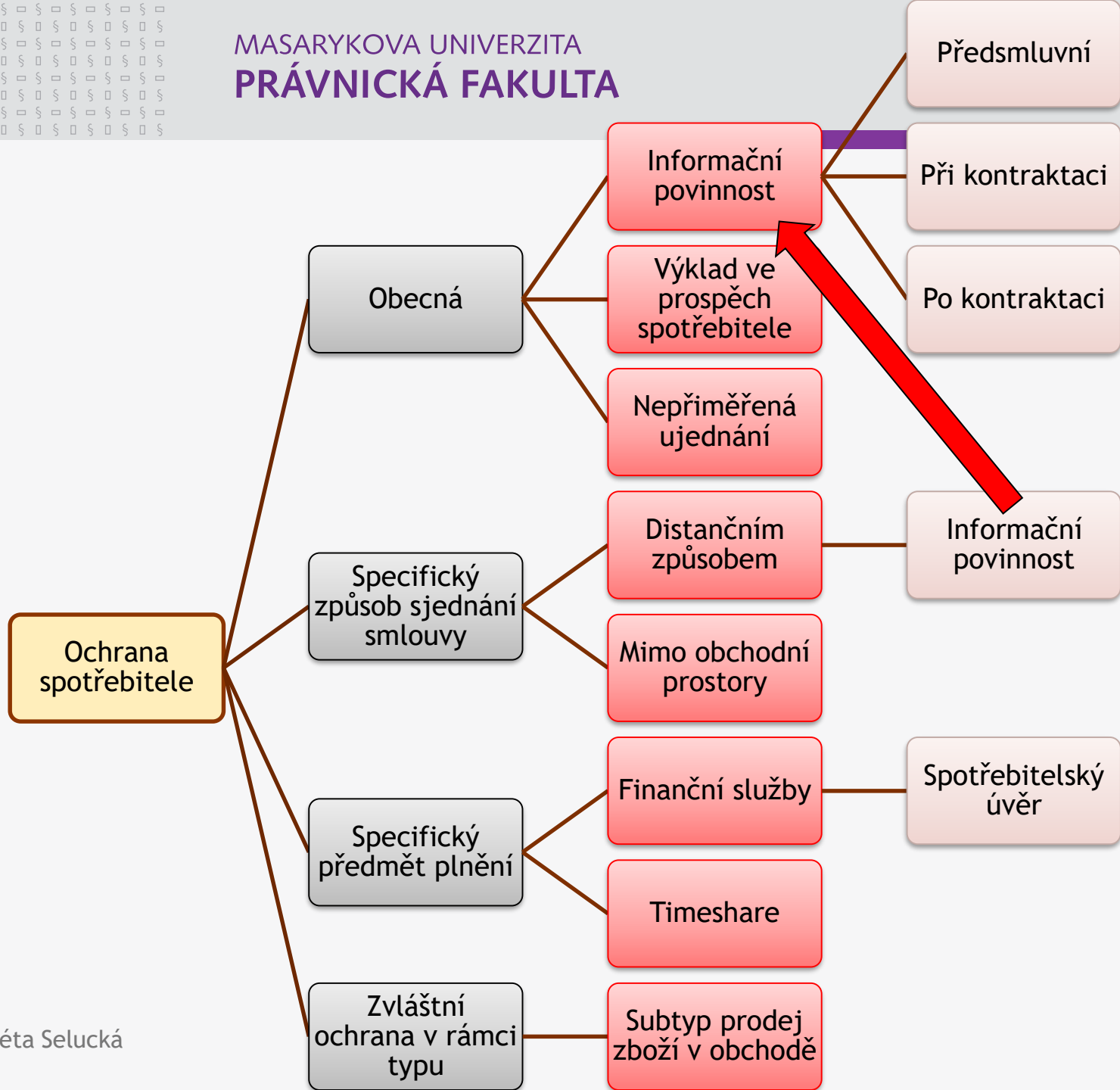
NS 21 Cdo 267/2000

- *Skutečnost, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti je takovým titulem pro výkon rozhodnutí, který sám o sobě oprávněnému nezakládá právní důvod pro přijetí vymáhaného plnění, musí být zohledněna i v řízení o výkon rozhodnutí. Vymáhání plnění, na něž nemá oprávněný nárok a které by byl povinen po jeho přijetí z důvodu bezdůvodného obohacení povinnému vrátit, nelze považovat za přípustné. Nařídí-li soud podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti výkon rozhodnutí, ačkoliv oprávněný nemá na vymáhané plnění podle hmotného práva nárok, je to důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí postupem podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Nařízený výkon rozhodnutí lze z tohoto důvodu zastavit na návrh nebo i bez návrhu (srov. § 269 odst. 1 OSŘ).*

Lichva

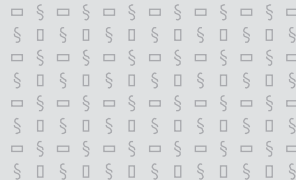
- Neplatnost - RN, AN; § 588
- NE pro B2B
- B2C, C2C
 - B2C: cena § 1813 věta druhá

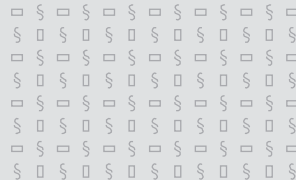
Distančním způsobem

- Oferta a akceptace
 - bez současné fyzické přítomnosti
 - On-line (skype, icq, facebook) - současná virtuální přítomnost
 - Off-line (email)
- Formuláře (adhezní smlouvy)
- Obchodní podmínky

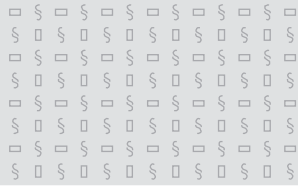
Oferta a akceptace I.

- Kdo
- Úmysl uzavřít smlouvu s osobou
 - Konkrétní osoba
- Nabídka
 - Obsahuje podstatné náležitosti smlouvy
 - Bezformálnost, fikce vyjasnění (§ 553 odst. 2)
- Reklama, katalog, vystavené zboží - oferta
 - I **neurčité** osobě - změna; internet

Oferta a akceptace II.

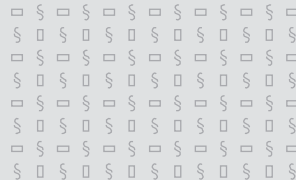
- Oferent učiní nabídku
- Akceptant
 - Ano - smlouva
 - NE - smlouva nevzniká
 - Ano, ale...
 - Podstatná změna podmínek - NE - smlouva NE
 - **Nepodstatná - SMLOUVA!!!**
 - ledaže předem vyloučeno
 - Bez zbytečného odkladu neodmítně

Oferta a akceptace III.

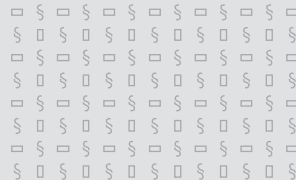
- § 1770
- Ustanovení o nabídce a o přijetí nabídky se použijí přiměřeně **i na případy, kdy strany ujednají pro uzavření smlouvy jiný postup.**

Adhezní (formulářové) smlouvy

- B2B, B2C, C2C - §1798
- Formulář - domněnka AS
- Podmínky - mimo smlouvu
 - Seznámena, musela znát
 - Nesrozumitelné, nečitelné - RN, AN??
 - Doložka zvláště nevýhodná bez rozumného důvodu
 - § 577 - soud - „vyvážený standard“
 - B2B - možnost vyloučení - ledaže contra BM

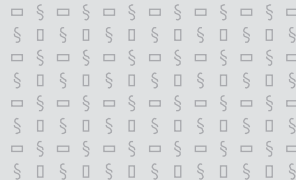

Příklad:

- Zlý podnikatel uzavřel kupní smlouvu na litinové nádobí se starým dědečkem Hříbečkem. Předložil mu k tomu tzv. „adhezní“ smlouvu, přičemž součástí této smlouvy byly obchodní podmínky, které v čl. 112 odst. 57 písm. x) obsahovaly ujednání „Strany si mezi sebou sjednávají výhradu vlastnictví“. I když dědeček Hříbeček věděl, že se blíží datum splatnosti, očekával, že zaplatí, až mu nádobí přijde. Nakonec mu skutečně poštovní zásilka přišla, jaké však bylo jeho překvapení, když místo litinového nádobí obdržel předžalobní výzvu na zaplacení kupní ceny i se smluvní pokutou, která byla sjednána přímo ve smlouvě.

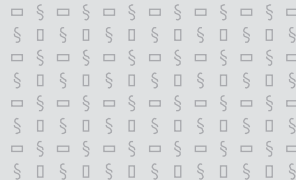

- Jaké má dědeček Hříbeček možnosti?
- a) Definujte adhezní smlouvu. Jak taková adhezní smlouva vypadá?
- b) Jak by se situace změnila, kdyby smluvní pokuta nebyla sjednána smluvně, ale byla by obsahem obchodních podmínek?

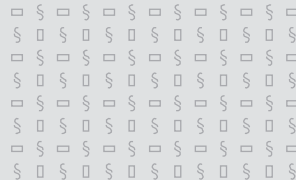
Obchodní podmínky

- Obchodní podmínky - odbornými org. - B2B
- Dvoje vzájemně odporující:
 - Nejsou v rozporu; bezprostřední vyloučení
 - I. ÚS 3512/2011 - B2C - **přiloženy**; známy
- Jednostranná změna (opětovné plnění)
 - „rozumná potřeba změny“ z povahu závazku
 - dovolují podnikateli, aby **ze své vůle změnil práva či povinnosti stran; § 1814 písm. g)**
 - Jak se oznámí, právo odmítnout a vypovědět bez sankce (nepřihlíží se)
- Překvapivá ujednání: výslovné přijetí; nepřihlíží se (§ 1753)

Black-list: § 1814

- umožňují podnikateli **cenu zvýšit**, aniž bude mít spotřebitel při podstatném zvýšení ceny právo od smlouvy **odstoupit**,
- dovolují podnikateli, aby **ze své vůle změnil práva či povinnosti stran**,

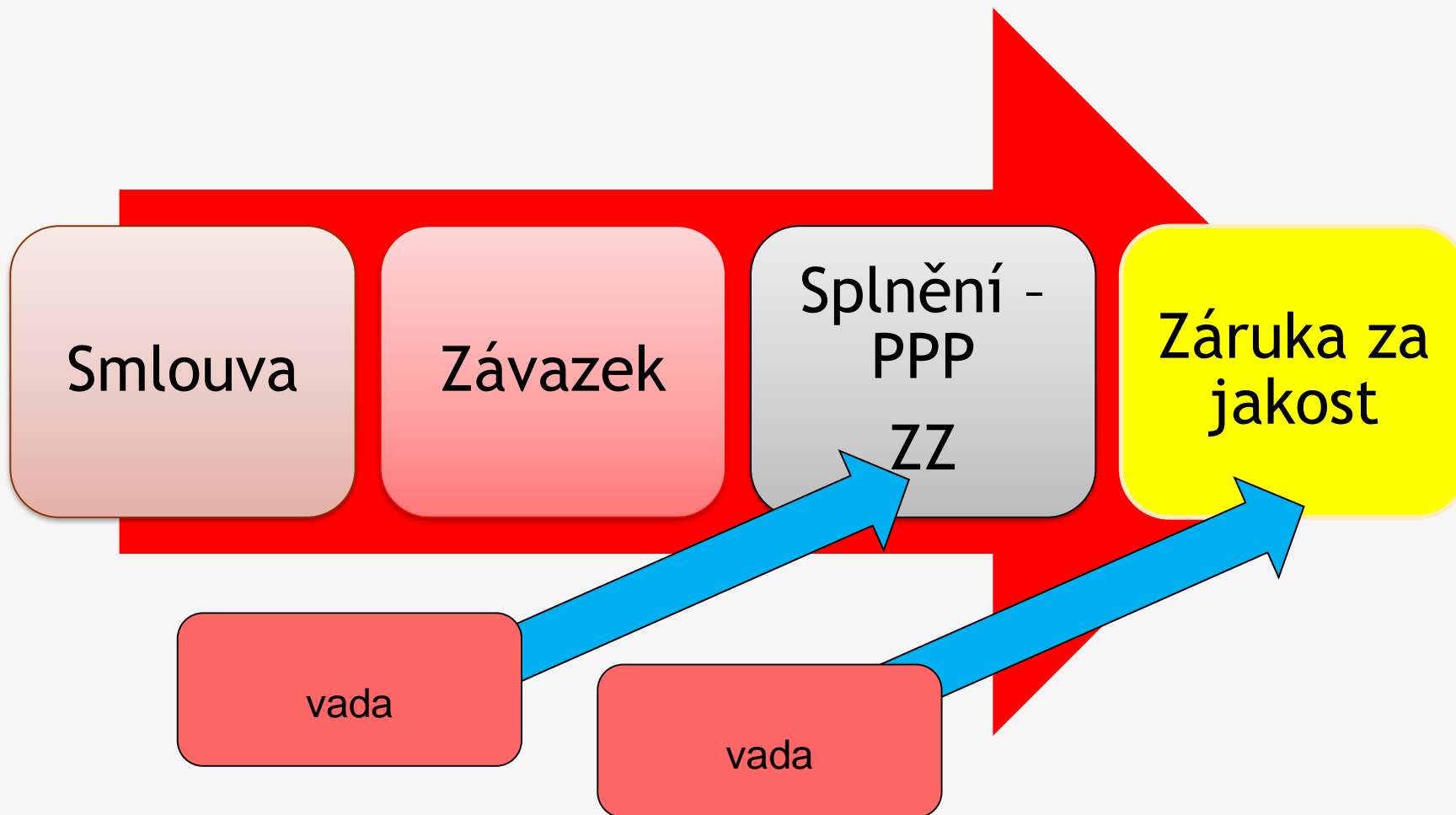

Odstoupení od smlouvy

- Stačí odeslat ve lhůtě 14 dnů
 - Vzorový formulář
- Vrácení zboží
 - Zboží bylo užíváno „příliš“
- Vrácení peněz
 - Vrácení nákladů na dopravu tam i zpět ???
- Splatnost pohledávky - dobírka, placení kartou apod.
- Kdo se lépe domůže svých práv??

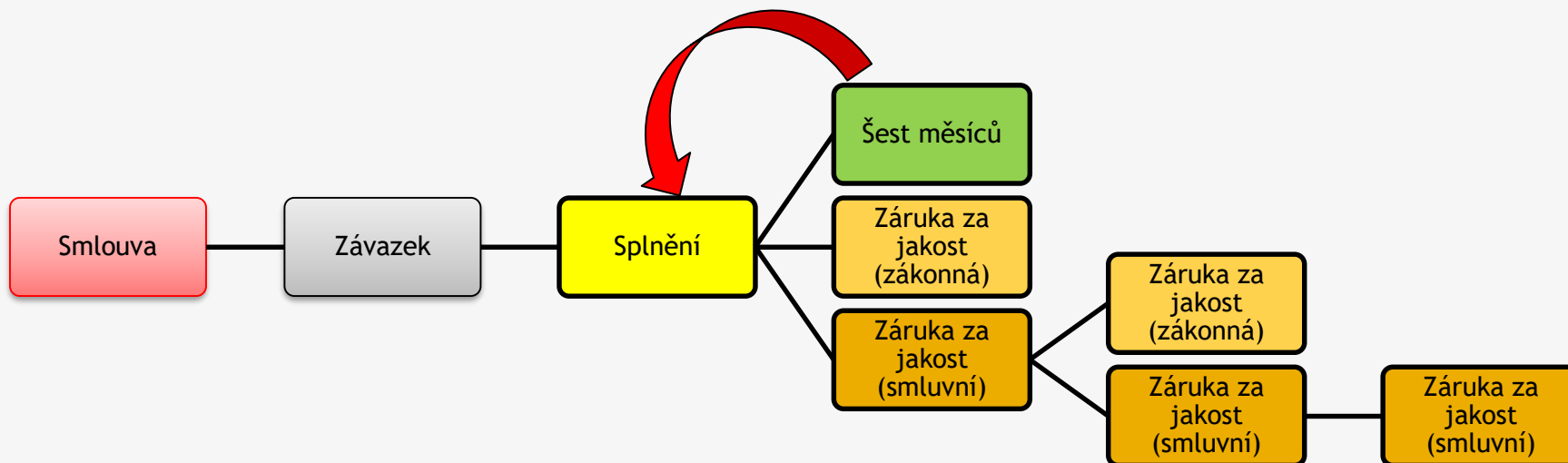

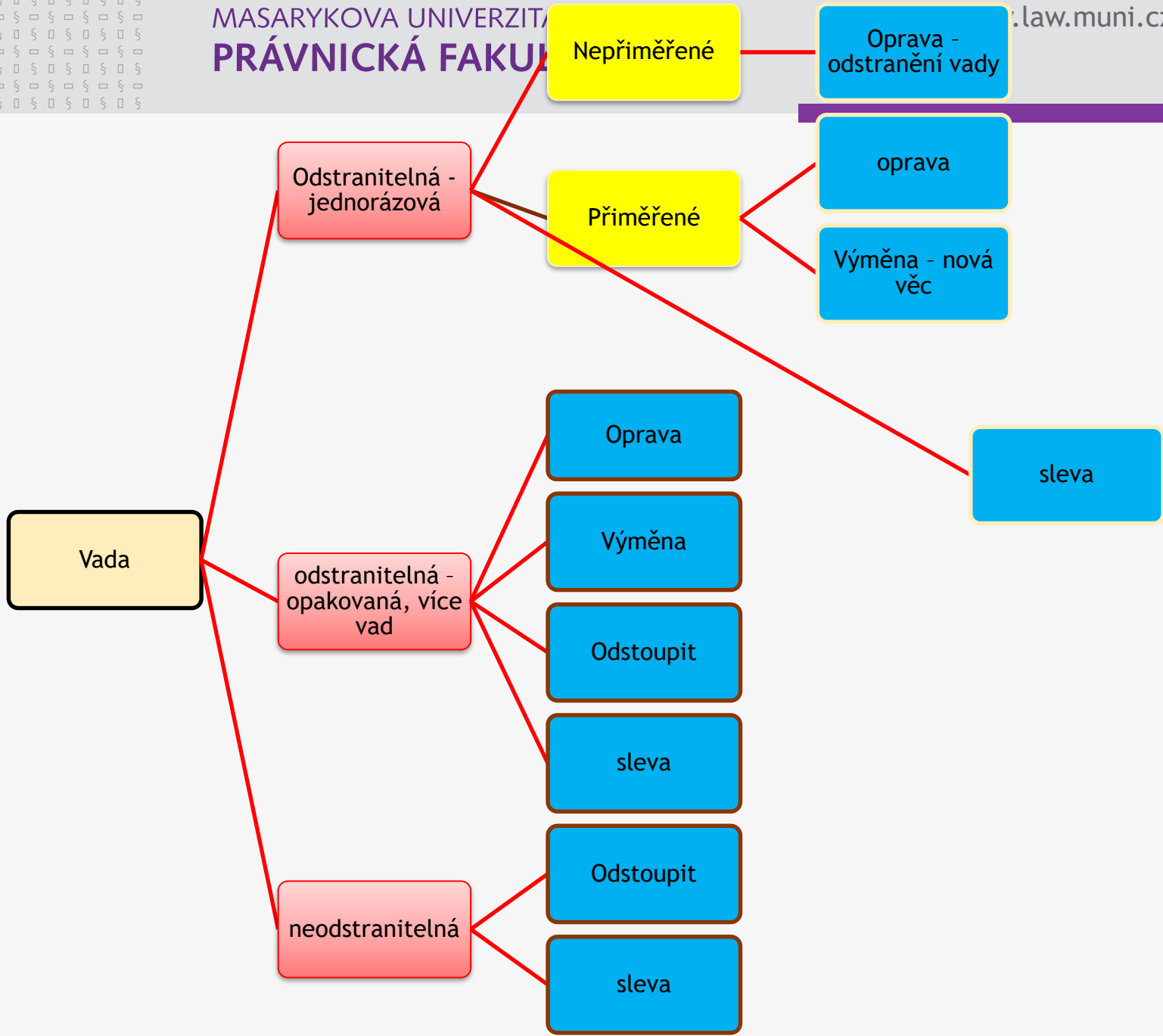
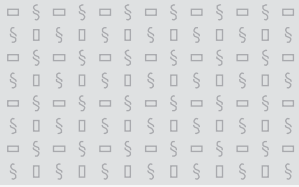
Koupě a prodej

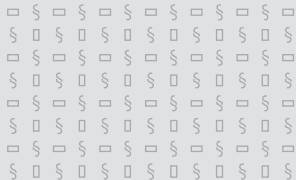

B2C - Koupě a prodej

Děkuji za pozornost.